

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 17/07/2025 15:30
Sayı: E-120.07.03-1667095

2025 AİLE YILI

Sayı : E-85112434-610-6956872

Konu : Soru Önergesi

7/18881-18882 GK 42

7/19635 GK 53

7/19854 GK 58

7/20061

7/20063

7/20065

7 GK 62

7/24839-24840 GK 123

7/24958 GK 123

7/25925 GK 133

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

- İlgi : a) 11.11.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1527710 sayılı yazınız.
b) 27.11.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1537295 sayılı yazınız.
c) 05.12.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1542410 sayılı yazınız.
ç) 10.12.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1545072 sayılı yazınız.
d) 11.03.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1595879 sayılı yazınız.
e) 12.03.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1596918 sayılı yazınız.
f) 26.03.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1603709 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde yer alan soru önergelerine ilişkin Bakanlığımızca hazırlanan cevaplar Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Nuri ERSOY
Bakan

Ek: Liste ve Cevaplar (20 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: A9C7D901-F96A-49D6-B73F-B25321938497 Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ktb-ebys>

Cumhuriyet Bulvarı No: 4 Ulus Altındağ / ANKARA
Telefon No: (312) 470 8000 Belge Geçer No: (312) 470 5131
<http://www.ktb.gov.tr> <http://sgb.ktb.gov.tr>
KEP Adresi : kulturveturizmbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Nurhan TAMER
Araştırmacı

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ SAYIN SERHAT EREN'İN 7/20061 ESAS SAYILI
SORU ÖNERGESİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP**

Bakanlığımız (Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü)'ca;

Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan Ermeni Bestekârlar (Kürdilhicazkâr Faslı), Aynı Telden Ayır Dilden (Gayrimüslim Besteciler), Farklı Diller Farklı Renkler ve Farklı Diller Farklı Renkler-2 sesli yayın eserlerinde toplumun ortak duygu ve düşüncesini içerecek şekilde kültürümüze ait Kürtçe, Ermenice, Arapça, Süryanice, Boşnakça, Azerice, Kazakça, Lazca, Zazaca, Rumca sesli eserlere yer verilmiştir.

Türkiye Kültür Yolu Festivalleri kapsamında Diyarbakır Devlet Klasik Türk Müziği ve Medeniyetler Korosu tarafından Kürtçe ve diğer dillerde eserlerin seslendirildiği "Medeniyetler Konseri" adlı etkinlik, 17 Nisan 2024 tarihinde Adana Kültür Yolu Festivali'nde, 12 Ekim 2024 tarihinde Diyarbakır Kültür Yolu Festivali'nde gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, Diyarbakır Devlet Klasik Türk Müziği ve Medeniyetler Korosu tarafından gerçekleştirilen periyodik konserler ile turnelerde başta Kürtçe olmak üzere çeşitli dillerde eserlere yer verilmektedir.

Bakanlığımız (Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü)'ca;

Bakanlığımızca, Anadolu'nun ortak mirasını tüm çeşitliliğiyle gelecek nesillere aktarmak ve ortak kültürel zenginliği toplumumuzun her kesimine ulaştırmak amacıyla yürütülen çalışmalar kapsamında 2024 yılına kadar 17 başlıkta Kürtçe eser yayımlanmıştır. Bakanlığımızca yayımlanan eserler her yıl düzenli olarak 250 halk kütüphanesinin koleksiyonuna dâhil edilmektedir.

Kürtçenin klasik edebiyat eserlerinin Bakanlığımızca yayımına ilişkin çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda Aleksandre Jaba'nın Rusya Millî Kütüphanesi arşivinde kayıtlı bulunan "Aleksandre Jaba Koleksiyonu"nda yer alan 69 eserinin 13 cilt hâlinde yayımı için Mardin Artuklu Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü ile birlikte çalışmalara devam edilmektedir.

Bakanlığımızca yayımlanan Kürtçe klasik eserler çeşitli kurum, kuruluş, yurt içi ve yurt dışındaki halk kütüphaneleri ve üniversite kütüphaneleri koleksiyonlarına kazandırılmaktadır. Söz konusu eserler, aynı zamanda Bakanlığımız Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü bünyesinde hizmet veren Geleneksel El Sanatları Satış Mağazasında ve online satış mağazasında (www.ges.gov.tr) satışa sunulmakta ve

Bakanlığımızca katılım sağlanan uluslararası kitap fuarlarında Bakanlığımız ulusal stantlarında sergilenmektedir.

2022 yılından bu yana Bakanlığımızca gerçekleştirilen Kültür Yolu Festivalleri kapsamında Bakanlığımızca yayımlanan Kürtçe eserlerin tanıtımı amacıyla kitap tanıtım etkinlikleri düzenlenmekte olup Diyarbakır Sur Kültür Yolu Festivali'nde 2 defa, Van Kültür Yolu Festivali'nde 1 defa etkinlik düzenlenmiştir.

2022 Yılı Diyarbakır Sur Kültür Yolu Festivali etkinlikleri kapsamında, Abidin Parıltı, Ahmet Arif Edebiyat Müze Kütüphanesinde Edebiyat Sohbetleri: "Çağdaş Kürt Edebiyatı" söyleşisi gerçekleştirmiştir.

2023 Yılı Diyarbakır Sur Kültür Yolu Festivali etkinlikleri kapsamında, Sezai Karakoç Kültür Merkezinde gerçekleştirilen "Kürtçe Edebiyat Klasikleri" etkinliğinde Bakanlığımız "Millî Kültür Eserlerinin Basımı ve Yayımı Projesi" kapsamında Bakanlığımızca yayımlanan Kürtçe klasik edebiyat eserleri serisinin editörleri ve çevirmenleriyle (Tahsin İbrahim Doski, Mehmet Nesim Doru, M. Halit Yalçın ve Abdurrahman Adak) Ali Karadeniz moderatörlüğünde bir söyleşi gerçekleştirilmiştir.

Van Kültür Yolu Festivali etkinlikleri kapsamında, Van İl Halk Kütüphanesinde gerçekleştirilen "Klasik Kürtçe Edebiyat ve Kürtçenin Şaheserleri" etkinliğinde moderatör Gülşah Orhan'ın yönetiminde Kürt edebiyatının önemli isimlerinden Mehmet Nesim Doru, Ali Karadeniz, M. Halit Yalçın ve Abdülhâdi Timurtaş ile Kürtçe Edebiyatının zenginlikleri üzerine söyleşi gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara "Millî Kültür Eserlerinin Basımı ve Yayımı Projesi" kapsamında basılan Feqiyê Teyran, Melayê Cizîrî ve Ahmed-i Hânî'nin eserlerinden biri hediye edilmiştir.

Bakanlığımız (Yaşayan Miras ve Kültürel Etkinlikler Genel Müdürlüğü)'ca;

Yaşayan Miras ve Kültürel Etkinlikler Genel Müdürlüğü, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO) tarafından kabul edilen ve ülkemizin 2006 yılında taraf olduğu Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'nin icracı birimi olarak ülkemizdeki somut olmayan kültürel miras çalışmalarını yürütmektedir. Somut olmayan kültürel mirasın tespiti, envanterlenmesi ve yaşatılmasına yönelik çalışmalar 81 ilde, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri ile koordineli şekilde yürütülmektedir.

Somut olmayan kültürel miras; toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlar biçiminde tanımlanmaktadır. Sözleşme'ye göre "Somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar (destanlar, efsaneler, halk hikayeleri, atasözleri, masallar, fıkralar vb.)", "Gösteri

sanatları (Karagöz, meddah, kukla, halk tiyatrosu vb.)", Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şölenler (nişan, düğün, doğum, Nevruz vb.)", "Doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar (geleneksel yemekler, halk hekimliği, halk takvimi, halk meteorolojisi vb.)" ve "El sanatları geleneği (dokumacılık, telkâri, bakırcılık, çömlekçilik)" olmak üzere 5 ayrı somut olmayan kültürel miras alanı yer almaktadır.

"Somut Olmayan Kültürel Miras Türkiye Ulusal Envanteri" ile "Yaşayan İnsan Hazinesi Türkiye Ulusal Envanteri" olmak üzere iki envanter çalışması yürüten Genel Müdürlük, somut olmayan kültürel miras alanlarından, Türkiye Ulusal Envanterine kayıt edilmesi muhtemel her unsura ilişkin çalışmalarını Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi ilkeleri doğrultusunda ve ülkemizin sahip olduğu tüm kültürel çeşitliliği kapsayacak şekilde gerçekleştirmektedir.

Genel Müdürlük tarafından Halk Kültürü Alan Araştırmaları yapılmakta ve elde edilen veriler Bakanlığımız Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezine kaydedilmektedir. Söz konusu merkezde 200 binden fazla belge bulunmaktadır. Bu kapsamda, halk ozanlığının bir türü olan dengbejlilik geleneğine yönelik çalışmalar da yürütülmekte olup Genel Müdürlük tarafından somut olmayan kültürel miras taşıyıcılarının tespit edilmesi ve kayıt altına alınması çalışmalarına ilişkin olarak Diyarbakır, Hakkâri, Mardin ve Bingöl illerinden toplam 25 dengbej somut olmayan kültürel miras taşıyıcısı kartı olarak Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezine kaydedilmiştir.

Bakanlığımız (Telif Hakları Genel Müdürlüğü)'ca;

Telif Hakları Genel Müdürlüğünce, 2022 yılında gerçekleştirilen Diyarbakır Sur Kültür Yolu Festivali kapsamında, Kürtçe dilinde temsil edilen "Ben u Sen" (Diyarbakır Surları'nın Efsanesi) tiyatro oyunu ve "Faqiye Teyran" müzikaline mali destek sağlanmıştır.

Bakanlığımız (Sinema Genel Müdürlüğü)'ca;

Ülke içerisinde üretilen veya ithal edilen sinema filmlerinin değerlendirilme ve sınıflandırılması 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun ve Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre Değerlendirme ve Sınıflandırma Kurulları aracılığıyla yapılmaktadır.

Bu kapsamda; "Rojbash" isimli film, 07.08.2024 tarihinde gerçekleştirilen Değerlendirme ve Sınıflandırma Kurulu toplantısında Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 4'üncü maddesinde yer alan hükümler doğrultusunda değerlendirilmiş olup filmin ticari dolaşıma ve gösterime sunulması, 5224 sayılı Sinema Filmlerinin

Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 7'nci maddesinin 1'inci fıkrası gereğince uygun bulunmamıştır.

Ülke içerisinde üretilen veya ithal edilen sinema filmlerinin değerlendirilme ve sınıflandırılması anılan Yönetmeliğin "Değerlendirme ve Sınıflandırma Esasları" başlıklı 10'uncu maddesinde yer alan kriterlere göre yapılmakta olup söz konusu filme ilişkin kararın alınmasında filmin çoğunluğunun Kürtçe dilinde olmasının herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

Değerlendirme ve sınıflandırma işlemi için tüm dillerdeki filmler Bakanlığımıza yapımcı tarafından Türkçe altyazılı ve altyazı metin dosyası ile birlikte teslim edilmektedir.

Kürtçe dilinde olması sebebiyle Bakanlığımızca gösterime girmesi uygun bulunmayan herhangi bir film bulunmamakta olup Bakanlığımızca Kürtçe veya bu dilde diyalogların yer aldığı 44 sinema projesine destek sağlanmıştır.

Bakanlığımız (Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü)'ca;

Devlet Tiyatrolarında, Türkiye genelinde iptal edilen veya yasaklanan Kürtçe tiyatro oyunu bulunmamaktadır. Ahmed-i Hânî'nin 1692 yılında Kürtçenin Kurmanci lehçesi ile yazdığı "Mem ve Zîn" adlı eserinden yola çıkarak Cuma Boynukara'nın yazdığı "Mem ile Zin" adlı eser 2018-2019 sezonunda Diyarbakır Devlet Tiyatrosunda 38 temsil gerçekleştirmiştir. Van Devlet Tiyatrosunun 14.04.2022 tarihinde sahneye koyduğu "Siyabend ile Xece" adlı eser bugüne kadar 43 temsil gerçekleştirerek 14.403 seyirciye ulaşmış olup temsillerine devam etmektedir.

Bakanlığımız (Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü)'ca;

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü repertuarı, ulusal ve uluslararası opera geleneğinin önemli eserlerinden oluşmakta olup bu eserler genellikle özgün yabancı dillerinde sahnelenmektedir.

Bakanlığımız (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu)'ca;

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu ve 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname gereğince; Atatürk'ün kişiliği, düşüncesi, ilkeleri ve inkılapları ile Türkiye Cumhuriyeti tarihini ilgilendiren kaynakları ve Cumhuriyet Döneminde üretilen temel bilim ve kültür eserlerini inceleme ve yayıma hazırlama veya hazırlatma, Atatürk, Millî Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi ile ilgili Türkçe ve yabancı dillerde yazılmış kitap, broşür, dergi ve benzeri materyali toplama, bilimsel yöntemlerle düzenleme, yürütülen faaliyetler

kapsamında değerlendirme, araştırmacıların ve kamuoyunun hizmetine sunma görevlerini yerine getirmektedir.

Türk Dil Kurumu yayımladığı iki dilli sözlükler, gramerler, derlemeler ve karşılaştırmalı dil araştırmaları ile yalnızca Kürtçe ile ilgili değil Türkçenin etkileşim hâlinde bulunduğu diğer dillere dair de çalışmalar yapmakta ve bunları yayımlamaktadır. Türk Dil Kurumu tarafından 2014 yılında Kürtçe-Türkçe Türkçe-Kürtçe Sözlük yayımlanmış olup bu eser hâlen satışta bulunmaktadır. Öte yandan 2021-2023 yılları aralarında Arap, Arnavut, Bořnak, Bulgar, Çerkez, Ermeni, Gürcü, Kürt, Süryani, Zaza Dili ve Edebiyatı ęrencilerinin de bulunduğu toplam 46 lisans bölümünde öğrenim gören öğrencilere burs verilerek ülkemizde ilgili filoloji alanlarında uzman yetişmesi teşvik edilmiştir.